

ÇEKMEKÖY RAM ÖZEL EĞİTİM BÜLTENİ

OCAK 2023

**Çekmeköy RAM
Özel Eğitim Ocak**

Bülteni

Hazırlayan

Hüseyin Mert Barut

Halil Gürhan Durğun

ÖZEL GEREKSİNİMLİ BİREYLERDE ERGOTERAPİ VE DUYU BÜTÜNLEME

Ergoterapi bireyler için anlamlı ve amaçlı olan etkinliklerle (aktivitelerle) sağlığı ve refahı geliştirmeyi hedefleyen bireyi merkeze alan sağlık mesleğidir. Ergoterapistler birey ve toplulukların istedikleri, ihtiyaç duydukları veya kendilerinden beklenen etkinlikleri yapabilme becerilerini geliştirerek , etkinliği ya da çevreyi kişilerin katılımını daha iyi sağlayabilecek şekilde düzenleyerek bu amaca ulaşırlar. Ergoterapistler fiziksel, duysal, bilişsel, sosyal, duygusal vb. alanlarda problem yaşayan tüm bireylerin hayatlarının her alanında bağımsız olmalarını hedefler. Ergoterapi pediatri alanında özel gereksinimli çocukların fiziksel, duysal ve bilişsel becerilerini geliştirmelerine yardımcı olur, çocukların benlik saygısını ve başarı hissini geliştirir.

ÇEKMEKÖY RAM ÖZEL EĞİTİM BÜLTENİ

OCAK 2023

ERGOTERAPİSTLER

Ergoterapistler Türkiye'de Genellikle Hangi Alanlarda Çalışırlar?

- Mesleki Rehabilitasyon
- Psikiyatrik Rehabilitasyon
- Nörolojik Rehabilitasyon
- Ortopedik Rehabilitasyon
- Az Gören Rehabilitasyonu
- Geriatrik Rehabilitasyon
- Onkolojik Rehabilitasyon
- Pediatrik Rehabilitasyon

PEDİATRİ'DE ERGOTERAPİ

Ergoterapi'de Pediatrik Çalışma Alanları

- Duyu Bütünleme Terapisi
- Bilişsel (Kognitif) Rehabilitasyon
- Günlük Yaşam Aktiviteleri Eğitimi

DUYU BÜTÜNLEME TERAPİSİ

Çevremizle olan etkileşimimizde vücudumuzu etkili bir biçimde kullanabilmemizi sağlamak için, vücudumuz ve çevremizden gelen duyuları organize eden nörolojik bir işlemdir. İnsanlar günlük yaşamda hem vücutlarından hem de çevrelerinden koku,ışık,ses gibi duyuşsal uyarıanlar alırlar. Alınan duyuşsal uyarıanlar merkezi sinir sisteminde işlemlenerek anlamlı hale getirilirler ve içinde bulunduğumuz durum ve ortama uygun cevaplar ortaya çıkarmamızı sağlarlar. Bu sürece Duyu Bütünleme adı verilir. Duyuşsal girdiler öğrenme sürecinin en alt basamağını oluşturur ve çocuğın hem vücudunu hem de çevresini keşfetmesini sağlar. Doğru sağlanan duyuşsal işleme süreci çocuğın vücudunu doğru tanıması, dikkat ve odaklanma, görsel algılama becerileri, el-göz koordinasyonu, denge, kendini sakinleştirme becerisi, motor planlama becerisi gibi birçok spesifik alana katkı sağlar.

ÇEKMEKÖY RAM ÖZEL EĞİTİM BÜLTENİ OCAK 2023

DUYU BÜTÜNLEME BOZUKLUĞU

Kişinin Duyu Bütünleme Bozukluğunun olması, beyinde bir hasar ya da hastalık olduğunu anlamına gelmemektedir. Dr. Ayres bu durumu ‘beynin sindirim güclüğü’ veya ‘beyinde trafik sıkışıklığı’ olarak tanımlamaktadır. Bu durumda meydana gelebilecek şunlardır:

- Çocuğun merkezi sinir sistemi duyu mesajları almayabilir ya da algılayamayabilir.
- Birey, duyu mesajları verimli bir şekilde işlemleyemeyebilir, organize edemeyebilir ve ayırt edemeyebilir.
- Organize olamamış beyin, çocuğun davranışlarını kontrol etmek için yanlış mesajlar gönderebilir. Doğru geri bildirimden yoksun olan ancak anlamlı davranmak zorunda kalan çocuk, bakma, dinleme, dikkat etme, insanlarla ve objelerle etkileşime girme, yeni bilgiyi işleme, hatırlama ve öğrenmede sorunlar yaşayabilir.

ÇEKMEKÖY RAM ÖZEL EĞİTİM BÜLTENİ OCAK 2023

Duyu Bütünleme Bozukluğu

- Normal olarak algılanması gereken duyuşal uyarılara normalin üzerinde ya da normalin altında cevap vermek veya duyuşal uyarı arayışı içinde olmakla gözlemlenen duyuşal modülasyon problemi,(Örneğin; Yüzünün yıkanmasından rahatsız olma, aşırı hareketlilik, her nesneyi koklamak gibi)
 - Duyuşal uyarıyı ayırt etme sorunu olarak gözlemlenen duyuşal diskriminasyon problemi, (Örneğin; Çocuğa seslenildiğinde sesin nerden geldiğini kestirme gibi)
 - Ve duyuşal sorunlardan kaynaklanan fiziksel- motor planlama ve koordinasyon problemleri, (Örneğin; Vücudunu dik tutamama, düşmemek için vücut pozisyonunu doğru bir şekilde ayarlayamama gibi)
- olarak gözlemlenebilirler.

ÇEKMEKÖY RAM ÖZEL EĞİTİM BÜLTENİ OCAK 2023

Duyusal Bütünleme Bozukluğu günlük yaşama aşağıdaki şekillerde yansiyabilir:

- Saçlarının taranması veya kesilmesinden rahatsız olma
- Tırnak kesiminden rahatsız olmak
- Yüzünün yıkanma, diş fırçalama gibi kişisel bakım aktiviteleri sırasında huzursuz olma
- Çamaşır makinesi gibi dönen nesnelere izleme, objeleri döndürme ya da ritmik olarak hareket ettirme gibi davranışlar
- Diş gıcırdatma ve nesnelere sıklıkla ağza götürme
- Elbiselerin etiketlerinden aşırı rahatsız olma
- Uykuda ya da uykuya geçişte huzursuzluk
- Salıncak, kaydırak vb. hareketli ortamlardan kaçınmak
- Kişilere ve objelere sürekli dokunma isteği
- Işıklı ortamlardan rahatsız olma ve kaçınma
- Farklı objelere sıklıkla koklama eğilimi
- Aşırı hareketlilik
- Gürültülü oyuncakları özellikle tercih etmek ve aktiviteler yüksek ses çıkarmaya çalışmak
- Ortalama şiddetteki seslerden rahatsız olma, kaçınma
- Sürekli bir yerlere çarpma, takılma /Sakar olarak görülme
- Aktiviteler sırasında çok çabuk yorulma
- Aşırı heyecanlanma ve aşırı öfkelenme
- Sakinleşmede zorlanma
- Masadaki ya da farklı zemindeki nesneyi almaya çalışırken mesafeyi ayarlayamama
- Kaldırım ya da yüksek herhangi bir yerden inerken yüksekliği fark edemeyip boşluğa düşme
- Hızını ayarlamakta veya koşarken durmakta zorlanma
- Kendisine seslenildiğinde sesin nereden geldiğini kestirememe
- Düşme sırasında kendini koruyucu reaksiyon gösterememe (Yüz üstü düşerken elini uzatmayıp burnunun üstüne düşme gibi)
- Duruş bozukluklarının görülmesi
- Çok fazla uyuşukluk
- Herhangi bir aktivitede yeterli kuvveti sağlayamama ya da fazla kuvvet uygulama (Yazı yazarken silik yazma ya da çok fazla bastırma gibi)

ÇEKMEKÖY RAM ÖZEL EĞİTİM BÜLTENİ OCAK 2023

Bilişsel (Kognitif) Rehabilitasyon

Bilişsel rehabilitasyon; biliş ve algıda işlev ve işlevsel bozuklukların değerlendirilmesini, uygun tedavi müdahalesinin hazırlanmasını ve uygulanmasını içerir. Bireyin bilişsel fonksiyonlarındaki bozukluklar kalıtsal veya sonradan kazanılmış olabilir. Bu bozukluklar ise bireyin aktivite katılımında kısıtlamalara yol açabilirler. Bilişsel bozuklukların doğası ve nedenleri aralıklı veya devamlı rehabilitasyon gerektirebilir.

Pediyatrik olarak bilişsel rehabilitasyon çalışma alanlarına aşağıdaki başlıklar örnek olarak verilebilir:

- Algı
- Dikkat
- Problem çözme
- Hafıza
- Görsel-Uzaysal Algı
- Vücut Algısı
- Yönetimsel Fonksiyonlar (Etkinliği başlatma, Hedeflerin oluşturulması, Planlama ve organizasyon, Uyarılama[Adaptasyon])

ÇEKMEKÖY RAM ÖZEL EĞİTİM BÜLTENİ OCAK 2023

Günlük Yaşam Aktiviteleri Eğitimi

Günlük yaşam aktiviteleri (gya) ve yardımcı günlük yaşam aktiviteleri (ygya) kendine bakımla ilgili rutin görevler, hareket(mobilité), iletişim, ev yönetimi gibi alanları içerir. Bu alanlarda meydana gelen problemler kişinin toplumdaki rollerini de etkiler. Ergoterapist kişinin günlük yaşamını etkileyen fiziksel, bilişsel, sosyal ve duyuşsal engelleri azaltmayı ya da ortadan kaldırmayı hedefler

Yemek yeme, tuvalet eğitimi, banyo yapma, giyinme, kendine bakım gibi günlük yaşam becerileri geliştirilir. Çocuğun dengesinin, koordinasyonunun, vücut farkındalığının ve oyun becerilerinin geliştirilmesi aracılığı ile sosyal etkileşimi sağlanır. Dil ve iletişim becerilerinin geliştirilmesi üzerinde çalışmalar yapılır.

ÇEKMEKÖY RAM ÖZEL EĞİTİM BÜLTENİ OCAK 2023

Ergoterapi Cihazları

Ergoterapi sürecinde kişinin günlük hayatını kolaylaştırmak adına bazı yardımcı cihazlar kullanılabilir. Bu cihazlar; kişinin sahip olduğu rahatsızlık, bireysel olarak yapmak istedikleri, günlük aktiviteleri ve ilgi alanları gibi kriterlere göre özel olarak tasarlanır. Kullanım sürecinde ise cihazın nasıl kullanılacağı ve bakımı ile ilgili detaylı bilgi, ergoterapist tarafından hastaya uygulamalı olarak gösterilir.

Giyim Yardımcı Cihazları: Hastanın yardımlı ya da yardımsız giyinip soyunmak için bazı cihazlar geliştirilmiştir. Giyinme çubukları, elastik bağcıklar, çorap giyme aparatı, cırt (velkro) bant, düğme kancası ve destekli ayakkabı çekeceği giyim aparatları arasında yer almaktadır.

Banyo Destek Cihazları: Tuvalet ve duş alma gibi aktivitelerde zorluk yaşayan hastalar, banyoda kullanabilecekleri aparatlardan yararlanabilir. Küvet sandalyesi, duş başlığı, el süngeri, duş lifi, tutunma destek barı ve uzun tuvalet fırçası banyo ergoterapi cihazları arasındadır.

Kişisel Bakım Yardımcı Cihazları: Hastanın kişisel bakım işlemlerini bağımsız olarak gerçekleştirebilmesi için geliştirilmiş aparatlardır. Bilek destek aparatı, plastik saplı bıçak, bakım ürünleri için platform ve tırnak makası kişisel bakım cihazları arasında bulunmaktadır.

Beslenme Yardımcı Cihazları: Beslenme öğünlerinde yemek yemeyi kolaylaştıran aksesuarlardır. Kaydırmaz bilek desteği, kaydırmaz tabanlı tepsi, çatal – kaşık – bıçak – tabak seti ve yemek taşıma kabı beslenme cihazları arasındadır.

ÇEKMEKÖY RAM ÖZEL EĞİTİM BÜLTENİ

OCAK 2023

KAYNAKÇA:

- Abreu, Beatriz Colon, and Joan Pascale Toglia. "Cognitive rehabilitation: a model for occupational therapy." *American journal of occupational therapy* 41.7 (1987): 439-448.
- <https://www.aota.org/about-occupational-therapy/patients-clients/childrenandyouth/schools/schools.aspx>
- Bumin G., *Günlük Yaşam Aktiviteleri* (2014)
- Bumin G., *Performans Alanları-Kognitif*
- <https://www.aota.org/About-Occupational-Therapy.aspx>